

DECYZJA

Na podstawie art. 8 ust. 1 i 6 w zw. z art. 1 i 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1963 r. o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 140), oraz art. 104 i 107 §1 i §4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 775 i 803)

postanawiam

ustalić, że nieruchomość oznaczona w ewidencji gruntów jako **działki nr: 1** o pow. 0,2500 ha, **134/1** o pow. 0,1900 ha, **140** o pow. 0,0800 ha, **176/5** o pow. 0,0200 ha, **200** o pow. 0,5600 ha, **346/1** o pow. 0,2000 ha, **346/2** o pow. 0,0500 ha, **350** o pow. 0,0800 ha, **408** o pow. 0,0800 ha, **566** o pow. 0,0700 ha, **17** o pow. 0,6700 ha, **127** o pow. 0,5100 ha, **565** o pow. 0,3100 ha, **293/2** o pow. 0,0500 ha, **550/5** o pow. 0,0400 ha położone na terenie obrębu **Baćkowice**, gmina Baćkowice stanowi **mienie gromadzkie**.

Uzasadnienie

Wnioskiem znak: D.6822.3.2020.2021, Wójt Gminy Baćkowice wystąpił do Starosty Opatowskiego o wydanie decyzji ustalającej, że działki nr: 1, 134/1, 140, 176/5, 200, 346/1, 346/2, 350, 408, 566, 17, 127, 565, 293/2, 550/5 obręb Baćkowice, gmina Baćkowice stanowią mienie gromadzkie. Ponadto akta w toku prowadzonego postępowania zostały uzupełnione o dokumentację geodezyjną pozyskaną przez organ z Powiatowego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej Starostwa Powiatowego w Opatowie.

Przeprowadzone postępowanie wykazało, że zgodnie z zapisami ewidencji gruntów obrębu Baćkowice, do działek nr: 1, 34/1, 140, 176/5, 200, 346/1, 346/2, 350, 408, 566 jako władającego na zasadzie posiadania samoistnego wpisano Skarb Państwa, zaś Gmina Baćkowice figuruje jako użytkownik przedmiotowych działek. W zakresie działek nr: 17, 127 oraz 565 w rubryce własność jako władającym na zasadzie posiadania samoistnego wskazano Gminę Baćkowice. Grunty ww. działek sklasyfikowane są jako drogi. Do działek nr 293/2, 550/5 jako władającym na zasadzie posiadania samoistnego wpisano Skarb Państwa, działka nr 293/2 sklasyfikowana jest jako pastwiska trwałe zaś działka o nr. ewidencyjnym 550/5 figuruje w rejestrze jako grunty orne.

W czasie rozprawy administracyjnej przeprowadzonej w dniu 03.03.2023 r. ustalono, że działki nr: 1, 134/1, 140, 176/5, 200, 346/1, 346/2, 350 i 408 są drogami gruntowymi, działki nr: 566, 17, 127, 550/5 są drogami o nawierzchni asfaltowej. Działka nr 565 jest drogą w części gruntową, a w części bitumiczną. Na działce o numerze ewidencyjnym 293/2 zlokalizowana jest studnia wiejska.

W latach 50 – tych XX wieku działki objęte niniejszym postępowaniem były wyodrębnione na gruncie. Działki stanowiące drogi (w tym działka nr 550/5) były wówczas drogami gruntowymi. Mieszkańcy wsi w ramach szarwarków poprawiali nawierzchnię tych dróg. Drogi w newralgicznych miejscach były poprawiane gruzem pochodzącym z rozbiórki fundamentów starego budynku Urzędu Gminy. Końcem lat 50 – tych ubiegłego wieku Gmina Baćkowice dokonała pierwszego utwardzenia odcinkowego. Wykupiła kamień z kopalni Łągów, a mieszkańcy zobowiązani byli do przywiezienia tego kamienia, rozdrobnienia, a następnie ułożenia 15 metrów bieżących drogi na każdego mieszkańca. Potem następowały kolejne utwardzenia materiałem kamiennym. Końcem lat 90 – tych XX wieku nastąpiło pierwsze utwardzenie asfaltem. Drogi stanowią dojazd do pól, domostw, łąk, lasów, kółka

rolniczego, Urzędu Gminy Baćkowice, GS-u, ośrodka zdrowia, szkoły, przedszkola, biblioteki, kościoła, cmentarza, kuźni, młyna, mleczarni, remizy strażackiej, leśniczówki, szewca, krawca i sąsiednich miejscowości.

Działka o numerze ewidencyjnym 293/2 już przed I Wojną Światową była wyodrębniona na gruncie. Na jej terenie zlokalizowana była i aktualnie jest studnia z której korzystali wszyscy mieszkańcy wsi Baćkowice na potrzeby gospodarstw domowych, ale także poiono przy niej zwierzęta gospodarskie.

Wszystkie działki objęte postępowaniem były ogólnodostępne dla wszystkich mieszkańców Baćkowic i miejscowości sąsiednich, według ich indywidualnych potrzeb. Nigdy nie było wyodrębnionej grupy osób które mogły z tych działek korzystać. Stan ten był niezmienny, również na dzień 5 lipca 1963 roku. Z dokonanych ustaleń wynika zatem, że powyższy grunt służył celom publicznym, tak więc stanowił majątek gromadzki.

Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 29 czerwca 1963 r. o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 140), starosta ustala, stosownie do przepisów art. 1 i 3, które nieruchomości stanowią wspólnotę gruntową bądź mienie gromadzkie. Jak przyjmuje się w orzecznictwie, decyzję wydaje się biorąc pod uwagę stan nieruchomości istniejący w dacie wejścia w życie ustawy, tj. w dniu 5 lipca 1963 r. Z tego względu decyzja ma charakter deklaratoryjny, co oznacza, że rozstrzygnięcie wydane w trybie art. 8 ust. 1 poświadcza jedynie stan prawny nieruchomości istniejący w dniu wejścia w życie ustawy (por. wyroki NSA z dnia 22.09.1995 r. SA/Kr 2717/94, ONSA 4/96 poz. 157, NSA z dnia 20.09.1995 r. II SA/łd 1281/95 nie publ.).

Mienie gromadzkie w rozumieniu art. 1 ust. 2 ww. ustawy obejmuje nieruchomości rolne, leśne i obszary wodne, inne niż wspólnoty gruntowe wymienione w ust. 1, stanowiące mienie gromadzkie w rozumieniu przepisów o zarządzie takim mieniem, jeżeli przed dniem wejścia w życie tej ustawy były faktycznie użytkowane wspólnie przez mieszkańców wsi.

Według definicji zawartej w § 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 listopada 1962 r. w sprawie zarządu mieniem gromadzkim oraz trybu jego zbywania (Dz.U. nr 64, poz. 303 z późn. zm.) za mienie gromadzkie rozumie się mienie, które do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 25 września 1954 r. o reformie podziału administracyjnego wsi i powołaniu gromadzkich rad narodowych stanowiło majątek dawnych gromad jako majątek gromadzki, dobro gromady oraz inne prawa majątkowe. Przez dawne gromady należy zaś rozumieć gromady istniejące w dniu wejścia w życie ustawy z dnia 25 września 1954 r. (§ 1 pkt 3).

Sytuacja prawna mienia gromadzkiego uległa zasadniczej zmianie z chwilą wejścia w życie ustawy z dnia 25 września 1954 roku o reformie podziału administracyjnego wsi i powołaniu gromadzkich rad narodowych (Dz.U. z 1954 r., Nr 43, poz. 191). Ustawa ta w miejsce dotychczasowych gmin i gromad utworzyła nowe gromady jako jednostki podziału administracyjnego wsi (art. 1), a gromadzkie rady narodowe stały się organami władzy państwowej w gromadach (art. 4). Mieszkańcom dotychczasowych gromad zagwarantowano nienaruszalność indywidualnie im przysługujących praw (art. 38). Na tle ww. ustawy wskazywano w doktrynie, że utworzenie gromad jako jednostek podziału administracyjnego wsi spowodowało, iż przestał w sensie prawnym istnieć dotychczasowy podmiot własności mienia gromadzkiego. Odpowiednikiem dawnej gromady stała się wieś, która nie miała osobowości prawnej, ani zakresu zadań publicznych, a zatem nie mogła stać się następczynią gromady w zakresie praw majątkowych. Właścicielami mienia nie stali się również mieszkańcy wsi, którzy nigdy przedtem nimi nie byli. Jednolicie przyjmowano, że po reformie z 1954 roku, pomimo braku wyraźnej deklaracji ustawowej, mienie gromadzkie stało się własnością Państwa. Poręczenie z art. 38 ustawy odnosiło się tylko do tej części mienia, które stanowiło majątek członków dawnej gromady, a nie majątek gromady, jako osoby prawnej. Ustawa z dnia 25 stycznia 1958 r.

o radach narodowych (Dz.U. z 1958r., Nr 5, poz. 16) nie wniosła do sytuacji prawnej mienia gromadzkiego żadnych zmian, a jedynie powierzyła zarząd tym majątkiem gromadzkim radom narodowym. Ustawa ta przewidywała bowiem, że dotychczasowe mienie gromadzkie staje się mieniem gminnym i choć nie zawierała wyraźnego postanowienia, że mienie gromadzkie stało się mieniem państwowym, to mienie to traktowała jako własność Państwa, pozostającą w dyspozycji organów władzy państwowej - gromadzkich rad narodowych. Również w doktrynie i orzecznictwie dominował pogląd, iż mienie gromadzkie zarządzane przez gromadzkie rady narodowe stanowiło własność ogólnonarodową (szeroko na ten temat: Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 24.10.2001r., III CKN 430/00, OSNC 2002/9/111; zob. ponadto m.in. postanowienie SN z dnia 18.11.1966r. I CR 629/66, LexPolonica nr 356814; orzeczenie SN z dnia 26.03.1960r., 1 CR 535/59, OSN 1961/III/73).

W świetle powyższego należy stwierdzić, że wskutek reformy z 1954 roku doszło do przejścia majątku (mienia) gromadzkiego na własność Państwa, a zasadę tę potwierdziły dalsze ustawowe unormowania, m.in. o radach narodowych. Zasadę powyższą należy zatem odnieść również do gruntów wydzielonych m.in. pod drogi przeznaczone do powszechnego użytkowania (zob. uchwała SN z dnia 27.06.1984r., III CZP 32/84, OSNCP 1985/1/13). W niniejszym stanie faktycznym w dokumentacji geodezyjnej wskazanej powyżej, potwierdza się przyjęta zasada, że mienie gromadzkie zarządzane było przez gromadzkie rady narodowe, dlatego przemawia to za faktem, że było do mienie dawnych gromad.

Ponadto dla ustalenia czy przedmiotowe nieruchomości stanowiły mienie gromadzkie na dzień 5 lipca 1963 r. niezbędne jest wykazanie, że do 1954 r. były one mieniem gromad mających osobowość prawną i będących podmiotami praw i obowiązków, a niebędących jednostkami samorządu terytorialnego oraz przed 5 lipca 1963 r. były faktycznie użytkowane wspólnie przez mieszkańców wsi.

Wobec braku tytułu nabycia przez gromadę spornych nieruchomości oraz braku dokumentacji geodezyjnej określającej powierzchnię i przebieg granic w dacie przed 5.07.1963 r. organ celem ustalenia stanu faktycznego zobowiązany był do przeprowadzenia postępowania dowodowego, wykorzystując zgodnie z art. 75 k.p.a. dowody, które mogą przyczynić się do wyjaśnienia sprawy i nie są sprzeczne z prawem. Do takich środków dowodowych powołany wyżej przepis zalicza m.in. dokumenty, zeznania świadków, opinie biegłych oraz oględziny. Zeznania świadków i stron postępowania, co do przebiegu i granic, w sposób niebudzący wątpliwości potwierdzają na datę 5.07.1963 r. istnienie przedmiotowych gruntów, jako ogólnodostępnych i służących mieszkańcom wsi i właścicielom przyległych do nich pól. Brak dokumentacji dotyczącej okresu przed ww. datą nie może przekreślać ustawowej kompetencji starosty do uznania konkretnych nieruchomości za mienie gromadzkie, w sytuacji gdy fakt, że stanowią one takie mienie można wykazać innymi środkami.

Jednocześnie podnieść należy, że w istniejącym porządku prawnym, wydanie przez starostę decyzji w trybie art. 8 ust. 1 ustawy, nie pozbawia stron możliwości dochodzenia swych praw w postępowaniu cywilnym, w razie sporów własnościowych.

Biorąc powyższe pod uwagę należało orzec jak w sentencji decyzji.

P o u c z e n i e

Od decyzji niniejszej służy stronom prawo wniesienia odwołania do Wojewody Świętokrzyskiego w Kielcach za pośrednictwem Starosty Opatowskiego w terminie 14 dni od daty wywieszenia na tablicy ogłoszeń. Zgodnie z art. 127a Kpa w trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec Starosty Opatowskiego.

Z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna. W przypadku złożenia przez stronę oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do odwołania od decyzji stronie nie przysługuje prawo do odwołania się ani złożenia skargi do sądu administracyjnego.

Nie jest możliwe skuteczne cofnięcie oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania.

Z up. Starosty Opatowskiego
R. Bancer
mgr Ryszard Bancer
Kierownik Wydziału
Gospodarki Nieruchomościami

Otrzymują strony wg załączonego do akt rozdzielnika.

opr. Dawid Roźmiej (tel. 15 86 84 779).